

TỔ ĐÌNH HỘI KHÁNH

Bình yên một ngôi chùa...

Trần Quỳnh Như

Khi đặt chân tới vùng đất Thủ (Bình Dương), khách hành hương gần xa thường được giới thiệu đến thăm Tổ đình Hội Khánh. Đây là nơi đặt trụ sở Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN) tỉnh Bình Dương, là ngôi chùa bình yên nơi ghi lại nhiều dấu ấn của văn hóa, lịch sử. Sang năm 2021, chùa Hội Khánh sẽ tròn 280 năm xây dựng, trùng tu và phát triển khang trang, uy nghi như hiện nay...

Chùa đã được công nhận di tích lịch sử - văn hóa cấp Quốc gia ngày 7/1/1993.

LỊCH SỬ NGÔI CHÙA

Chùa tọa lạc tại số 29 đường Chùa Hội Khánh (phường Phú Cường, TP.Thủ Dầu Một, Bình Dương), cách TP.Hồ Chí Minh khoảng 25km về phía Nam, với tổng diện tích (khuôn viên chùa Hội Khánh) trên 2ha. Đây cũng là Trung tâm Văn hóa Phật giáo tỉnh Bình Dương.

Nói đến ngôi Tô đình Hội Khánh, (báo chí) xưa nay đã có rất nhiều bài viết về những nét nổi bật của ngôi cổ tự này. Thời gian mang lại bao đổi thay, nhưng dấu xưa tích cũ nơi đây vẫn còn lưu giữ những giá trị phong phú về mặt lịch sử, văn hóa, nghệ thuật kiến trúc, đặc biệt là những dấu tích, cổ vật hiện hữu trong ngôi chùa vẫn được bảo tồn suốt hàng trăm năm qua. Hội Khánh được các nhà nghiên cứu nhận xét là ngôi chùa tiêu biểu cho đặc điểm chung của kiến trúc chùa cổ Nam Bộ.

Những năm gần đây, chùa Hội Khánh đã đón tiếp rất nhiều tín đồ Phật giáo và khách thập phương, trong đó có không ít nhà nghiên cứu, các đoàn học sinh, sinh viên trong và ngoài tỉnh đến tìm hiểu, nghiên cứu và chiêm bái. Đặc biệt,

Tô đình Hội Khánh là công trình kiến trúc có nhiều dấu ấn lịch sử, làm đề tài nghiên cứu khoa học cho các cử nhân, thạc sĩ và nghiên cứu sinh.

Dù dành nhiều hay ít thời gian đến với Hội Khánh, chắc chắn một điều rằng, không gian tĩnh lặng với những cây cổ thụ to mát, những pho tượng cổ trong gian chánh điện, bảo tháp, tượng Phật nhập Niết bàn dài nhất nước... là những hình ảnh để lại ấn tượng sâu đậm trong tâm trí du khách đến thường lãm. Hiện chùa vẫn còn lưu giữ rất nhiều pho tượng cổ và các hiện vật quý giá.

Chùa Hội Khánh được xây dựng vào năm Tân Dậu (1741), do Đại Ngạn thiền sư khai sơn. Năm 1868, HT. Toàn Tánh trùng tu sau

khi giặc Pháp đốt phá. Năm 1883, HT. Chương Đắc tổ chức đúc Đại Hồng chung (đây là pháp khí đầu tiên được đúc tại Thủ Dầu Một). Năm 1885, HT. Ân Long tổ chức khắc bản in Kinh (mộc bản) gồm kinh Di Đà, Hồng Danh, Vu Lan, Phổ Môn, Kim Cang... (các bộ mộc bản này hiện còn lưu giữ tại chùa). Về sau, các bộ Kinh được trùng khắc vào năm 1930 do HT. Từ Văn chủ trì. Năm 1908, HT. Từ Văn xây dựng lại cổng Tam quan (cổng Tam quan được xây dựng trước đó vào năm 1784).

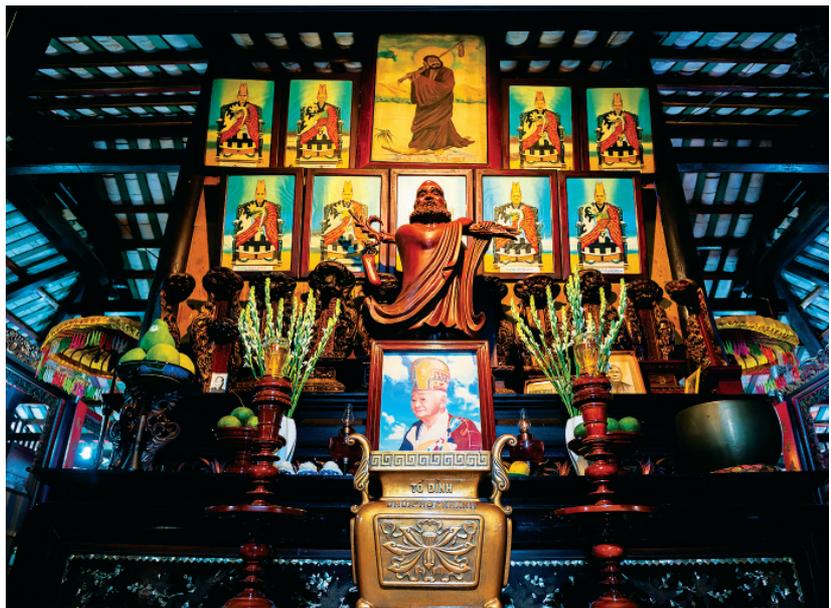
Từ cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, các bộ tượng Phật, La Hán, hoa văn, phù điêu, hoành phi, liễn đối, bao lam... được tôn tạo. Đây là những tác phẩm có giá trị nghệ thuật do các nghệ nhân đất Thủ thực hiện. Năm 1920, kiến trúc

chùa Hội Khánh và các bộ tượng Phật, La Hán được mang triển lãm tại TP Marseille (Pháp) do HT. Từ Văn làm chủ trì (lễ).

Năm 1923-1926, cụ Phó bảng Nguyễn Sinh Sắc, cụ Tú cục Phan Đình Viện và HT. Từ Văn lập Hội Danh Dự Yêu Nước tại chùa Hội Khánh. Theo các nhà nghiên cứu, chùa Hội Khánh là nơi cụ Phó bảng Nguyễn Sinh Sắc lưu trú thời gian lâu nhất so với các nơi khác và cũng là nơi duy nhất cụ thành lập Hội Danh dự Yêu nước (hiện chùa còn lưu giữ những di vật của cụ: La bàn, quyển sách địa lý phong thủy, bàn cà thuốc và cặp liễn đối).

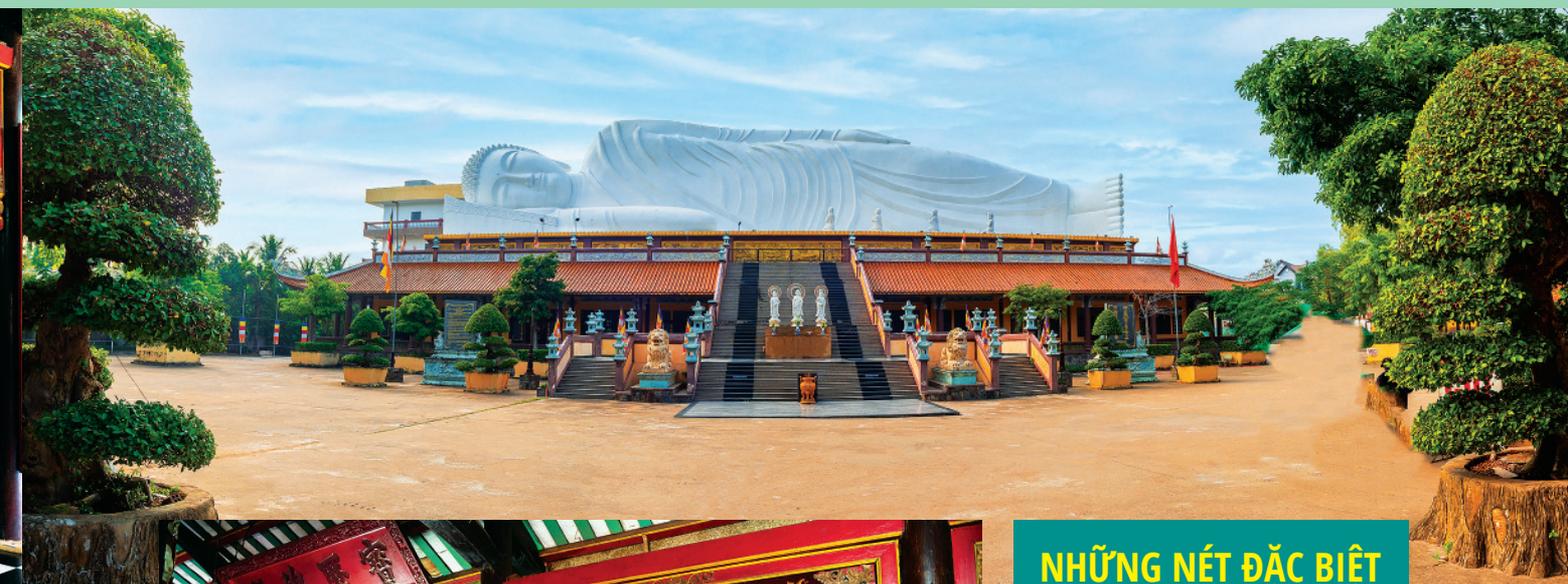
Năm 1945-1954, chùa là trụ sở Phật giáo cứu quốc Thủ Dầu Một. Nơi đây, có rất nhiều chư Tăng tham gia cách mạng, trong đó có Hòa thượng Từ Tâm, Hội viên Hội Danh dự Yêu nước, tham gia phong trào trước Nam kỳ Khởi nghĩa năm 1940 sau đó bị bắt đày ra Côn Đảo. Năm 1953, chùa là Trụ sở Giáo hội Phật giáo Cổ truyền - Lục Hòa Tăng Bình Dương.

Năm 1976, nơi đây là Văn phòng Ban liên lạc Phật giáo yêu nước. Năm 1983, chùa là Trụ sở Tỉnh Hội Phật giáo Sông Bé (Bình Dương). Năm 1990, chùa được trùng tu ngôi Chánh điện. Năm 1993, chùa được Bộ Văn hóa công nhận Di tích Lịch sử Văn hóa cấp Quốc gia. Năm 1995, chùa chính thức khai mở Trường Cơ bản Phật học (Trung cấp Phật học).

Từ khi thành lập đến nay, chùa trải qua các đời Trụ trì:

1. Đại Ngạn - Từ Tấn;
2. Minh Huệ - Chân Kính;
3. Toàn Tánh - Chánh Đắc;
4. Chương Đắc - Trí Tập;
5. Ân Long - Thiện Quới;
6. Chơn Thịnh - Từ Văn;
7. Ân Bửu - Thiện Quới;
8. Thị Huệ - Thiện Hương;
9. Đồng Bửu - Quảng Viên;
10. Huệ Thông - Nhật Minh.

NHỮNG NÉT ĐẶC BIỆT CỦA CHÙA HỘI KHÁNH

Chánh điện với kèo cột, vách gỗ và ba bộ cửa bức màn, còn có nhiều bộ tượng gỗ, các vị La Hán và thập điện Minh Vương dáng vẻ khác nhau được tạo bằng gỗ mít sơn son thếp vàng, bộ mộc bản in kinh. Đặc biệt có hai bức phù điêu chạm hình 18 vị La Hán và các vị Bồ tát, tạo nên một công trình điêu khắc tuyệt mỹ, có giá trị nghệ thuật cao mang đặc trưng của phong cách điêu khắc gỗ Bình Dương xưa.

“Tượng Phật nhập Niết bàn trên mái chùa dài nhất châu Á” do Tổ chức Kỷ lục châu Á xác lập. Đây là một công trình nghệ thuật độc đáo. Tượng Đức Bổn sư Thích Ca nhập Niết bàn dài 52m, cao 12m được an vị trên độ cao cách mặt đất 24m. Tượng được khánh thành vào tháng 3-2010.

KIẾN TRÚC ĐỘC ĐÁO

Kiến trúc chùa gồm 5 hạng mục chính: tiền điện, chánh điện, hậu Tổ (nơi thờ Tổ), giảng đường và Đông - Tây lang. Tiền điện, chánh điện và giảng đường được bố trí theo kiểu “sấp đôi”, “sấp đội”, nối liền nhau theo thức “trùng thềm điệp ốc”, đông và tây lang được nằm dọc với giảng đường cách nhau khoảng sân trong (Thiên tĩnh) đây là một dạng kiến trúc phổ biến đối với đình, chùa ở xứ Đàng Trong bấy giờ, trong khuôn viên chùa là 9 ngôi tháp cổ của 9 vị trụ trì đã viên tịch.

Nội thất kiến trúc, tượng, liễn đối, hoành phi, tranh, bao lam, đồ thờ tự trong chùa đều được điêu khắc, chạm trổ rất tinh vi, với những đề tài như tứ linh, cửu long, dây nho, lá lếp, hoa phù dung... Tuy đã được trùng tu nhiều lần nhưng về cơ bản đây là ngôi chùa hiếm hoi vẫn còn giữ được phần lớn kiến trúc ban đầu.

Từ năm 1988, kể từ khi Hòa thượng Thích Huệ Thông làm trụ trì, Hòa thượng đã cho trùng tu nhiều hạng mục và xây dựng mới một số công trình như: Bốn Thánh tích gồm vườn Lâm Tỳ Ni, Bồ Đề đạo

tràng, vườn Lộc Uyển và Câu Thi Na. Phía bên trái chùa là Ngôi Bảo tháp 7 tầng. Đối diện ngôi Tổ đình là công trình Đại tượng Phật nhập Niết Bàn dài 52m được Trung tâm xác lập kỷ lục công nhận vào ngày 31/5/2013: “Tượng Phật Nằm trên mái chùa dài nhất Châu Á”, tầng trệt của Đại tượng là Trường Trung cấp Phật học, thư viện, văn phòng làm việc... phía sau Đại tượng là

hội trường, giảng đường, trai đường dùng làm nơi sinh hoạt cho Tăng Ni và tổ chức các sự kiện có sức chứa mỗi tầng khoảng 2.000 người.

Ngôi cổ tự Hội Khánh là công trình kiến trúc, văn hóa nghệ thuật của vùng đất Nam Bộ nói chung và Bình Dương nói riêng. Trong suốt chiều dài lịch sử, chùa luôn bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa, đạo đức

tâm linh trên tinh thần gắn bó, đồng hành cùng Đạo pháp và Dân tộc.

Hãy một lần đến với chùa Hội Khánh, bạn sẽ cảm nhận trọn vẹn nhất những gì mà ngôi chùa này đem lại. Đó là cảm giác thanh tịnh, bình yên, một “chốn xưa” ngay giữa thành phố Thủ Dầu Một năng động, nhộn nhịp.

* Ảnh: Đăng Huy